

SKOŚ

Stowarzyszenie Konsultantów
Ocen Środowiskowych

OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO INSTRUMENTEM ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

BLOK 5 –

Wyzwania związane z kształceniem specjalistów z zakresu OOŚ

Kształcenie akademickie oraz kursy, szkolenia i wydawnictwa w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

Dr hab. inż. Andrzej KULIG
Profesor Politechniki Warszawskiej,

Katedra Ochrony i Kształtowania Środowiska
Wydział Inżynierii Środowiska

PLAN PREZENTACJI

Kształcenie akademickie oraz kursy, szkolenia i wydawnictwa w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

- **Wprowadzenie**
- **Krótki rys historyczny idei ocen oddziaływania na środowisko**
- **Kształcenie z zakresu OOS w Politechnice Warszawskiej**
- **Programy OOS w innych uczelniach akademickich**
- **Kursy i szkolenia praktyczne**
- **Wydawnictwa i publikacje**
- **Wnioski**

Bibliografia

PLAN PREZENTACJI

Kształcenie akademickie oraz kursy, szkolenia i wydawnictwa w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

- **Wprowadzenie**
- Krótki rys historyczny idei ocen oddziaływania na środowisko
- Kształcenie z zakresu OOS w Politechnice Warszawskiej
- Programy OOS w innych uczelniach akademickich
- Kursy i szkolenia praktyczne
- Wydawnictwa i publikacje
- Wnioski

Bibliografia

SKĄD TAKI TEMAT PREZENTACJI?

Kształcenie akademickie oraz kursy, szkolenia i wydawnictwa w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

- Propozycja tematu artykułu wyniknęła z chęci podsumowania dotychczasowych, trzydziestoletnich doświadczeń w zakresie wdrażania przepisów prawnych i procedur **oceny oddziaływania na środowisko** (OOŚ) Polsce oraz związanych z tym procesem potrzeb dotyczących kształcenia.

PLAN PREZENTACJI

Kształcenie akademickie oraz kursy, szkolenia i wydawnictwa w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

- Wprowadzenie
- **Krótki rys historyczny idei ocen oddziaływania na środowisko**
- Kształcenie z zakresu OOS w Politechnice Warszawskiej
- Programy OOS w innych uczelniach akademickich
- Kursy i szkolenia praktyczne
- Wydawnictwa i publikacje
- Wnioski

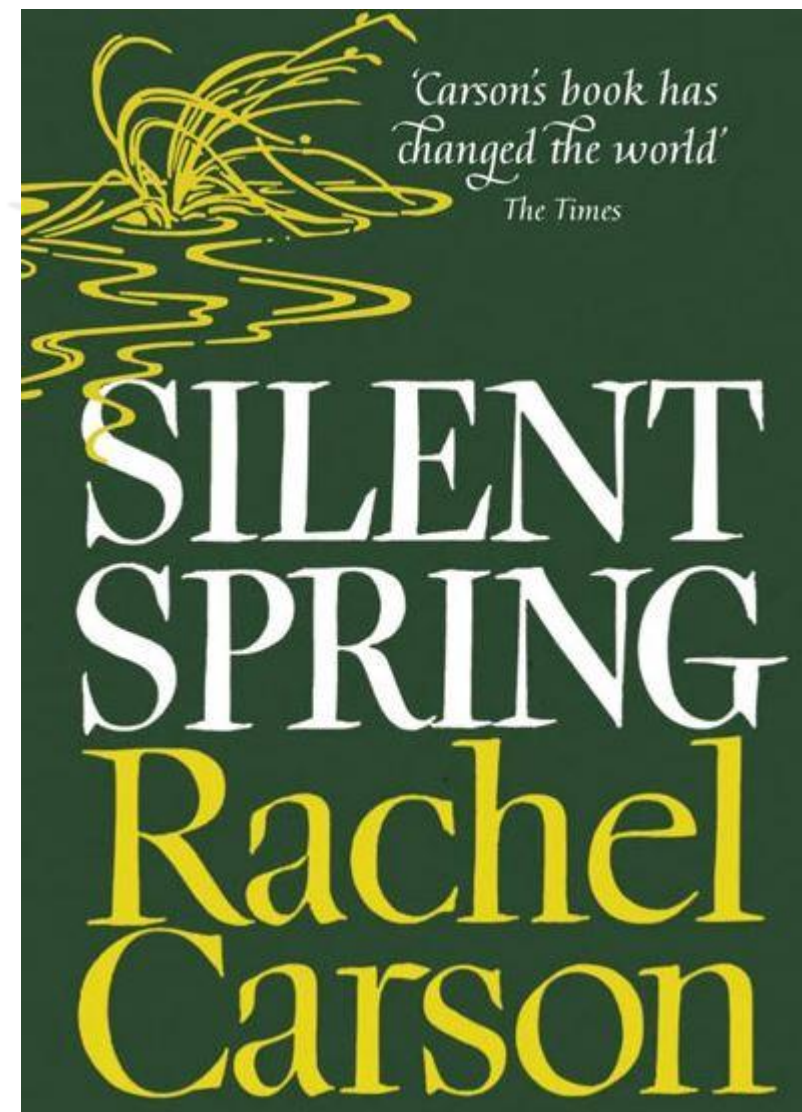
Bibliografia

• Krótka historia ocen środowiskowych (1):

- Książka ***Silent Spring*** sprzedała się w ponad 2 milionach egzemplarzy, miała kluczowy wpływ na ukształtowanie się ruchu ekologicznego, zmieniła sposób postrzegania przez opinię publiczną relacji człowieka ze środowiskiem przyrodniczym oraz doprowadziła w USA m.in. do powstania federalnej **The Environmental Protection Agency** (USEPA; R. Nixon, 1970) oraz zakazu stosowania DDT w rolnictwie (pl.wikipedia.org/wiki/Silent_Spring).

- www.circle-u.eu/events/2024/segreti.html

Rachel Louise Carson (1907-64) amerykańska biolog, pisarka i publicystka. Zajmowała się badaniami biologii morza i była zarazem utalentowaną popularyzatorką wiedzy. Jedna z pionierek budzenia powszechnej świadomości ekologicznej, autorka wielu artykułów i książek, m.in. książki „***Silent Spring***” (*Cicha wiosna*, 1962 r.) przedstawiającej problem wymierania ptaków, odżywiających się pokarmem zawierającym DDT.

- **Krótką historia ocen środowiskowych (2):**

- **The National Environmental Policy Act**

Ogólnie rys historyczny idei ocen oddziaływania na środowisko, zarówno w Polsce, jak i na świecie, jest dość dobrze znany. Należy jednak wspomnieć o kilku istotnych etapach.

Za początek wprowadzania idei OOS do systemu prawnego uważa się federalną ustawę o polityce środowiskowej Stanów Zjednoczonych – ***The National Environmental Policy Act*** (NEPA) z grudnia 1969 r.

NEPA stanowi podstawę procedur OOS w ponad stu krajach. Proces ich wprowadzania, a w niektórych przypadkach rozszerzania następował bardzo szybko. W tabeli 1 przedstawiono kilkanaście przykładów.

• Krótka historia ocen środowiskowych (3):

Tabela 1.

- **1969 USA – National Environmental Policy Act (NEPA)**
- 1972 Australia, Nowa Zelandia
- 1973 Kanada (plany, programy i projekty publiczne)
- 1975 Republika Federalna Niemiec (RFN)
- 1976 Irlandia (przedsięwzięcia wymagające uzgodnień projektowych)
- 1976 Francja (kategorie inwestycji podlegających ocenie i prawo społeczeństwa do uczestnictwa w procedurze OOŚ)
- 1977 Filipiny (projekty sektora publicznego i prywatnego)
- 1985 **Europejska Wspólnota Gospodarcza** (Dyrektywa 85/337/EWG i 97/11/WE, ...)
- 1986 Indie
- 1988 Anglia, Walia i Szkocja; Irlandia Północna
- 1988 Malezja (procedura OOŚ wzorowana na ustawie NEPA)
- **1990 Polska** (następnie znowelizowane w 2000 i 2008 r.)
- 1995 Uganda
- 2002 Zimbabwe (następnie znowelizowanej w 2007 r.)

• Krótka historia ocen środowiskowych (4):

• Historia wprowadzania przepisów z zakresu OOS w Polsce:

- OOS w Polsce to odrębna opowieść – zasługuje na wykład specjalny.
- Wiąże się ona z historycznymi obradami w 1989 r. tzw. „Okrągłego Stołu”. W jego ramach obradował „podstolik ekologiczny”, wnioskujący m.in. wprowadzenie do polskiego prawodawstwa przepisów z zakresu prewencyjnej ochrony Środowiska, tj. zgodnych z ideą OOS.
- Zaczęło się od przepisów „prawa powielaczowego”, przez pierwsze zarządzenie, a następnie kolejne rozporządzenia Ministra Środowiska w latach 90. XX wieku.
- Zasadnicza zmiana nastąpiła wraz z uchwaleniem ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. *o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Była to pierwsza próba harmonizacji polskiego prawodawstwa OOS z unijnymi przepisami prawa horyzontalnego.
- Kolejny „milestone” to ustawa z dnia 3 października 2008 r. ***o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko***.

- **Krótką historią ocen środowiskowych (5):**

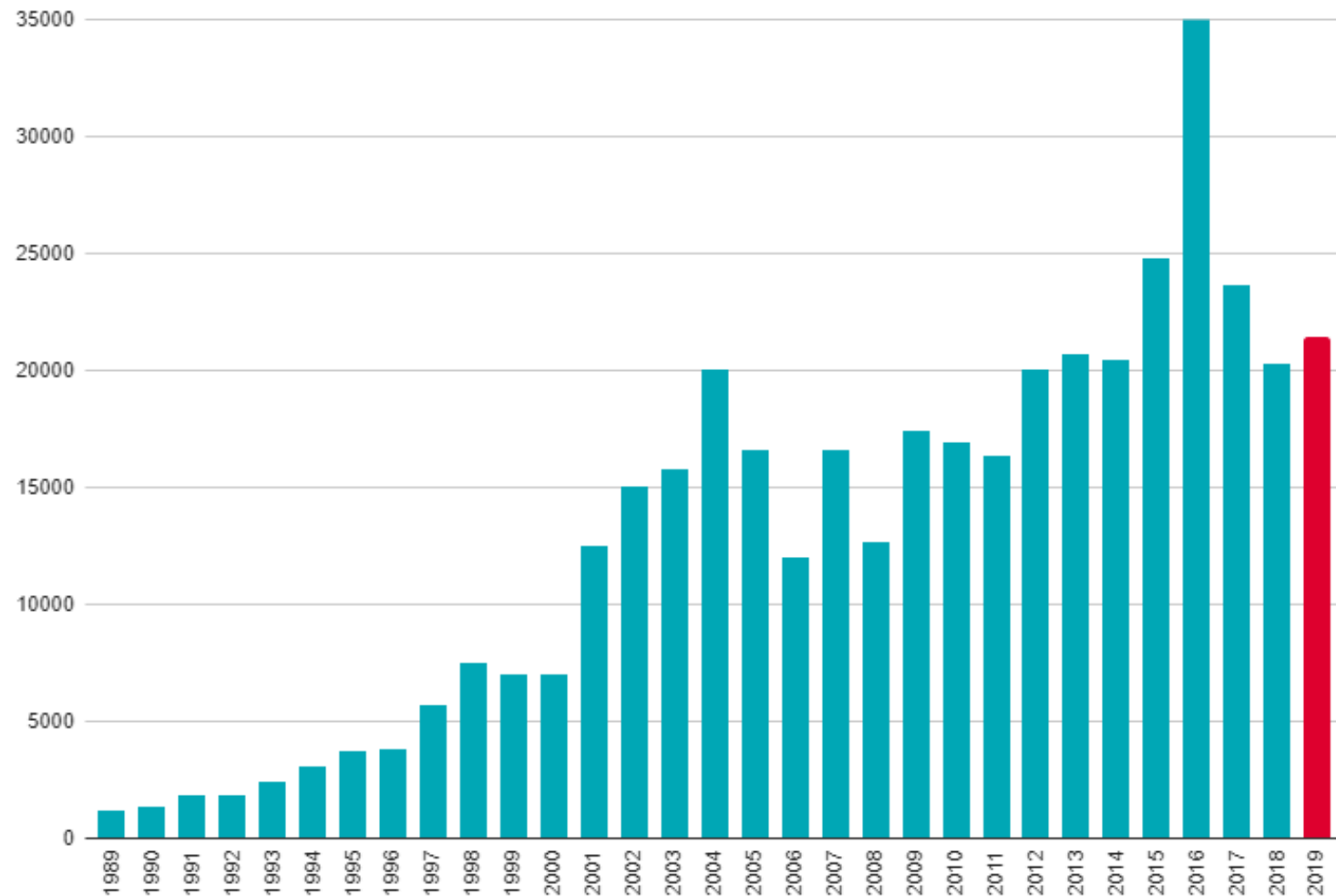
- **Historia wprowadzania przepisów z zakresu OOS w Polsce:**

- **Warto odnotować, że z końcem 2025 roku mija ćwierć wieku obowiązywania w Polsce unijnych standardów z zakresu ocen oddziaływania na środowisko.**

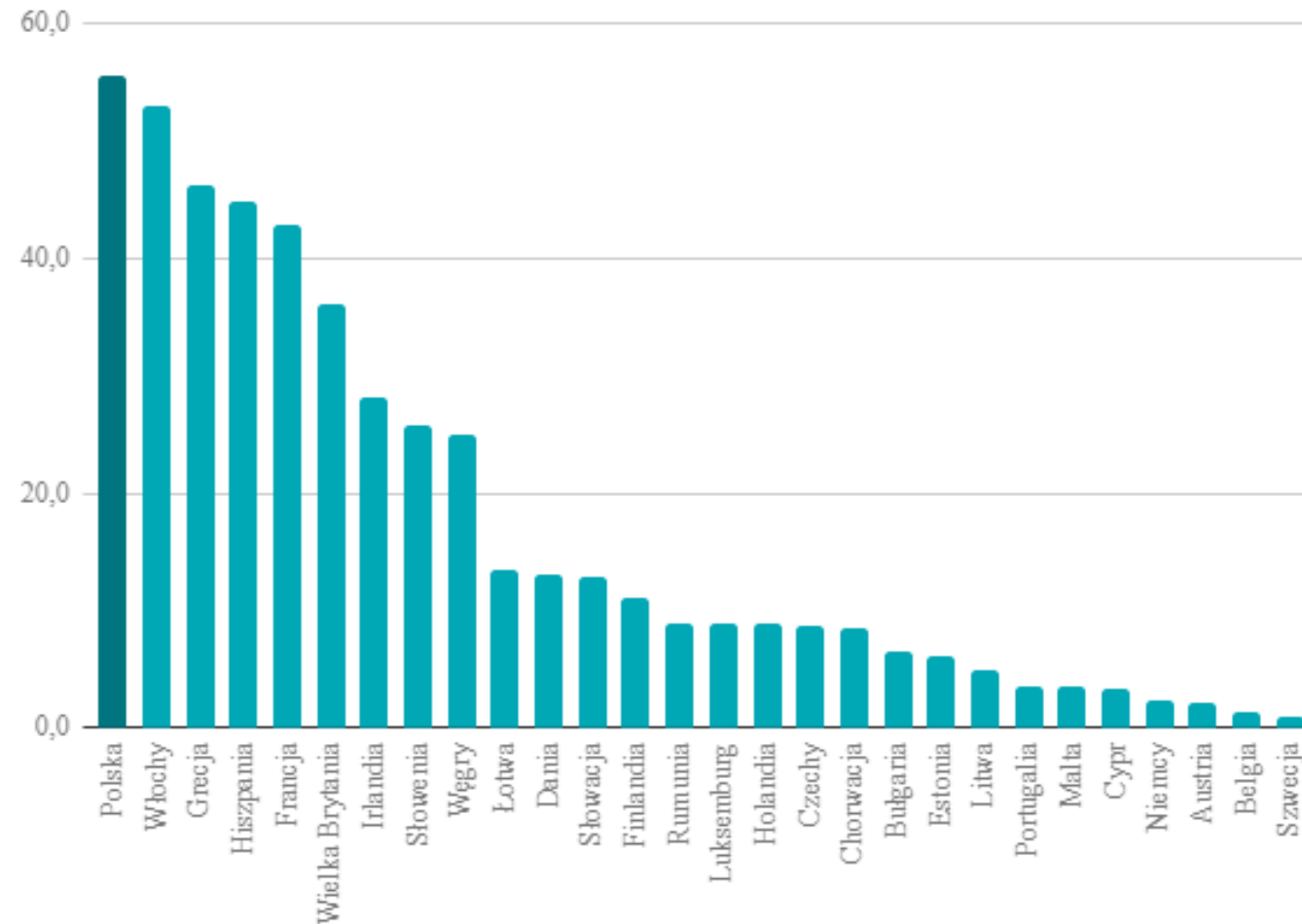
- Cecha charakteryzująca polskie prawodawstwo – **mnogość przepisów** i ich **duża zmienność**, dotyczy także przepisów z zakresu ochrony środowiska, w tym tych dotyczących ocen środowiskowych (rys. 1 i rys. 2 z Barometru prawa firmy Grant Thornton).

- Historia wprowadzania przepisów z zakresu OOŚ w Polsce:**

Rys. 1. Liczba stron aktów prawnych, które weszły w życie w poszczególnych latach (barometrprawa.pl/) 14

- Historia wprowadzania przepisów z zakresu OOŚ w Polsce:

Rys. 1. **WSKAŹNIK ZMIENNOŚCI PRAWA W UE**
Państwo o najbardziej stabilnym prawie = 1) (barometrprawa.pl/)

PLAN PREZENTACJI

Kształcenie akademickie oraz kursy, szkolenia i wydawnictwa w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

- Wprowadzenie
- Krótki rys historyczny idei ocen oddziaływania na środowisko
- **Kształcenie z zakresu OOŚ w Politechnice Warszawskiej**
- Programy OOŚ w innych uczelniach akademickich
- Kursy i szkolenia praktyczne
- Wydawnictwa i publikacje
- Wnioski

Bibliografia

- **Wybrane programy dotyczące ocen środowiskowych w PW:**
 - Kształcenie akademickie z zakresu ocen środowiskowych jest konieczne i zostało stosunkowo szybko wprowadzone do programów kształcenia.
- ☐ W Politechnice Warszawskiej, a konkretnie na Wydziale Inżynierii Środowiska, program ramowy przedmiotu „**Oceny oddziaływania na środowisko**” (OOŚ) opracowano w połowie lat 90. XX w., a pierwsze wykłady były wygłoszone w 1996 roku dla studentów kierunku Inżynieria Środowiska.
 - ☐ W roku 2000 uruchomiono na Wydziale IŚ drugi kierunek studiów dwustopniowych - Ochrona Środowiska. Pierwsze roczniki kończyły studia I stopnia licencjatem, ale bardzo szybko przekształcono je w studia inżynierskie. Przedmiot „**OOŚ**” jest przedmiotem specjalnościowym na VII semestrze (30 godzin wykładu kończy się egzaminem + 15 godzin ćwiczeń projektowych).

- **Cel przedmiotu (streszczenie) – OOŚ**

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z procedurami ocen środowiskowych w procesach planowania przestrzennego i sektorowego w skali kraju i regionu, a także w procesach projektowania i realizacji przedsięwzięć oraz eksploatacji obiektów.

Wiedza przekazana na wykładach jest uzupełniana podczas ćwiczeń projektowych, na których studenci przyswajają procedury formalno-prawne oraz nabywają praktycznych umiejętności opracowywania ocen oddziaływania przedsięwzięć na wybrane komponenty środowiska.

- **Wybrane programy dotyczące ocen środowiskowych w PW:**

- ☐ W PW na Wydziale Inżynierii Środowiska od początku kształcenia na studiach inżynierskich I. st. „*Environmental Engineering*”, tj. od 2009 roku wykładany jest przedmiot „***Environmental Impact Assessment***” (EIA) w wymiarze 30W+15P. Jego pierwsza edycja była realizowana w r.ak. 2012/2013. Studenci (z lat 2023-25) pochodzą m.in. Z takich krajów jak: Afganistan, Arabia Saudyjska, Azerbejdżan, Bangladesz, Chile, Chiny, Egipt, Ekwador, Erytrea, Etiopia, Francja, Grecja, Hiszpania, Indie (w tym Kaszmir), Irak, Iran, Jemen, Jordania, Kazachstan, Kenia, Korea Południowa, Liban, Mali, Meksyk, Mongolia, Nepal, Nigeria, Oman, Pakistan, Palestyna, Rumunia, Rwanda, Słowacja, Syria, Tanzania, Turcja, Uganda, Ukraina, USA, Włochy, Zimbabwe.
- ☐ Przedmioty OOŚ i EIA są umieszczane w tzw. siatce przedmiotów na VII semestrze, ponieważ z założenia wykorzystują także wiedzę przekazywaną studentom na wcześniejszych semestrach.

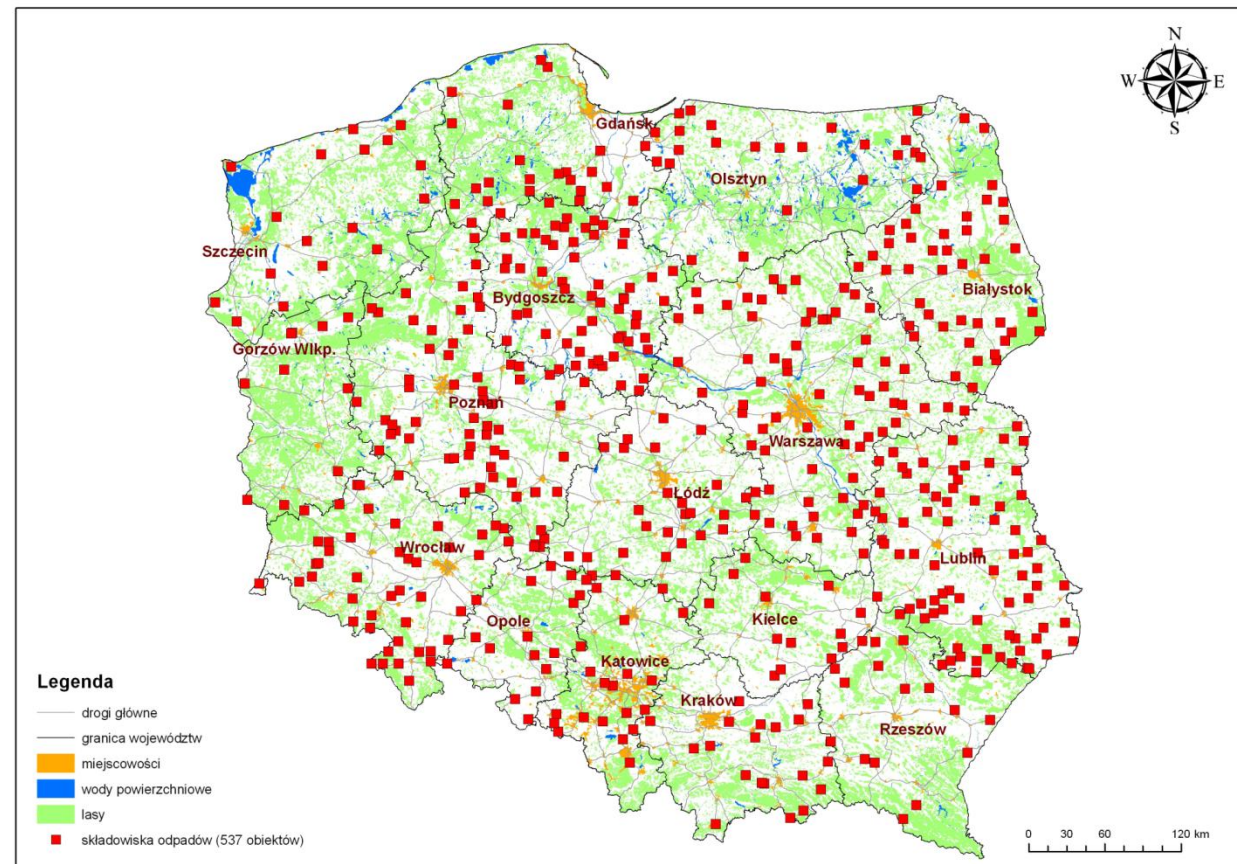
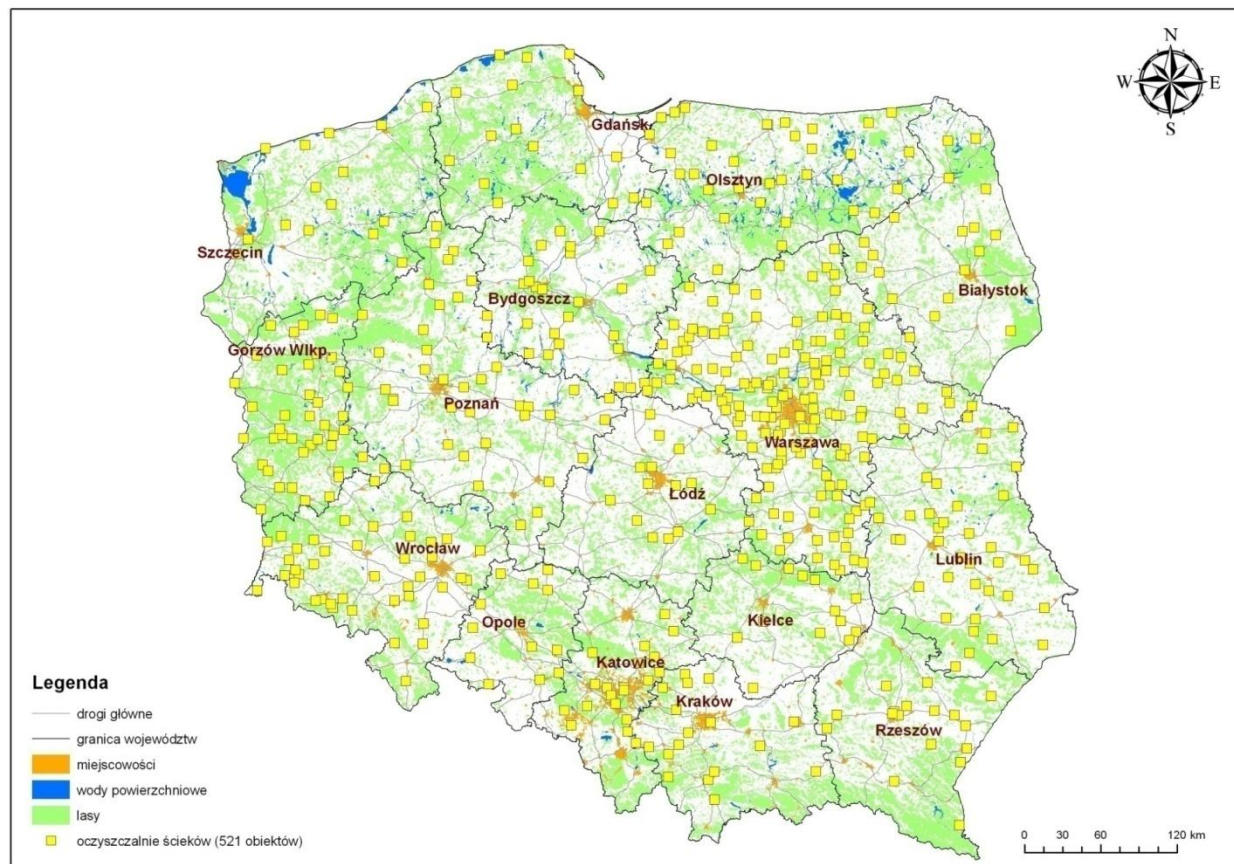
• Wybrane elementy procedury OOŚ:

- Niektóre elementy procedury OOŚ wymagają szczególnie starannego omówienia. Przykładowo, oceny dla obszarów Natura 2000, wariantowanie rozwiązań, oddziaływania skumulowane, ponowna ocena, **partycypacja społeczna...**
- ☐ konflikt interesów – **NIMBY** (*Not in My Backyard*) – nie na moim podwórku, także **NIABY** (*Not In Anyone's Backyard*), np. w przypadku elektrowni jądrowej;
- ☐ konflikt społeczny – **LULU** (*Locally Unwanted/Unacceptable Land Use*) – niechciane przez społeczność zagospodarowanie terenu, np. Natura 2000?;
- ☐ konflikt ideologiczny – **BANANA** (*Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anything or Anyone*) – nie buduj niczego i nigdzie;
- ☐ konflikt postaw – **CAVE** People (*Citizens Against Virtually Everything*) – obywatele przeciwni właściwie wszystkiemu.

- Szczególny obszar sektorowy
– obiekty gospodarki komunalnej (OGK) w Polsce:

oczyszczalnie ścieków

obiekty gospodarki odpadami

- **Prace dyplomowe z zakresu OOŚ:**

- Elementem procesu kształcenia akademickiego jest realizacja prac dyplomowych: licencjackich, inżynierskich i magisterskich.

- Jako przykład można podać pracę:

inżynierską - ***Rozwiązania alternatywne w raportach o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – analiza krytyczna na podstawie danych z województwa mazowieckiego*** (M. Rzeczycka, 2008)

oraz prace magisterskie nt.: ***Analiza funkcjonowania systemu ocen oddziaływania na środowisko w Polsce*** (inż. T. Sasin, 2009), ***Porównanie metod analizy wielokryterialnej w ocenie wariantów dla przedsięwzięcia budowy dróg dojazdowych obwodnicy Miasta Lublin*** (inż. K. Gołębiowska, 2021), ***Zastosowanie metod analizy wielokryterialnej do wyboru tras linii elektroenergetycznych na przykładzie budowy dwutorowej linii napowietrzającej 2x400 kV Żydowo Kierzkowo-Słupsk*** (inż. E. Filiks, 2022)

- **Wybrane programy dotyczące ocen środowiskowych w PW:**

- ☐ Przedmiot OOŚ w PW do 2024 r. był obowiązkowy dla studentów studiów niestacjonarnych (wieczorowych i zaocznych) na specjalności Inżynieria Komunalna (OOŚ OK).
- ☐ Na specjalności Zaopatrzenie w Wodę przedmiot OOŚ jest tzw. obieralny. Natomiast elementy problematyki OOŚ są prezentowane także w ramach przedmiotów specjalnościowych.
- ☐ Przedmiot OOŚ w PW był też elementem innych programów nauczania: w latach 1999-2011 na studiach podyplomowych „*Informacja i Zarządzanie w Ochronie Środowiska*” (wraz z zagadnieniami dotyczącymi obszarów Natura 2000); oraz w latach 2003-2006 na kierunku „Administracja” w Kolegium Nauk Społecznych i Administracji PW.

• Rozprawy doktorskie i monografie habilitacyjne:

- ❑ Problematyka ocen środowiskowych nie jest specjalnie „dysertacyjna”, ponieważ jej głównym elementem jest zbiór przepisów prawnych, stanowiący podstawę procedury administracyjnej.
- ❑ Ale jest też w niej element metodyczny, który składa się z technik dedykowanych ocenom środowiskowym (listy sprawdzające, macierze, metoda *Layer Overlay* (GIS/SIP), *Weighted Overlay Analysis Method*, metody sieciowe powiązań ekologicznych, analizy wielokryterialne, systemy eksperckie...) oraz modelowania matematycznego rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń (substancji i energii) w środowisku.
- ❑ Przykładem rozprawy doktorskiej z zakresu OOŚ jest praca dr inż. Urszuli Rzeszot.
- ❑ Do tej kategorii można również zakwalifikować monografię pt. „**Metody pomiarowo-obliczeniowe w ocenach oddziaływania na środowisko obiektów gospodarki komunalnej**” (Kulig A. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej. Warszawa 2004 r.).

PLAN PREZENTACJI

Kształcenie akademickie oraz kursy, szkolenia i wydawnictwa w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

- Wprowadzenie
- Krótki rys historyczny idei ocen oddziaływania na środowisko
- Kształcenie z zakresu OOS w Politechnice Warszawskiej
- **Programy OOS w innych uczelniach akademickich**
- Kursy i szkolenia praktyczne
- Wydawnictwa i publikacje
- Wnioski

Bibliografia

- **Przedmiot OOŚ jest realizowany w różnych uczelniach na wielu kierunkach kształcenia. Trudno podać wszystkie przypadki...**

- ❑ Program kształcenia w zakresie ocen środowiskowych jest realizowany m.in. na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego.
- ❑ W tym miejscu należy podkreślić rolę dra Witolda Lenarta – twórcy, realizatora i promotora problematyki ocen środowiskowych, nie tylko w kształceniu akademickim na UW, ale także w zakresie publikacji książkowych, artykułów i praktycznej realizacji procedury strategicznych OOŚ dla planów i programów oraz OOŚ dla przedsięwzięć.
- ❑ W latach 2003-2009 problematykę ocen oddziaływania na środowisko, przeglądów ekologicznych terenu oraz pozwoleń zintegrowanych uwzględniono w programie studium „*Ochrona Środowiska*” na Wydziale Biologii UW.

- **Jedynie jako inne przykłady można wymienić**

- ❑ W **Politechnice Krakowskiej** tematyka analizy wpływu projektów na środowisko jest omawiana w ramach przedmiotów z zakresu inżynierii środowiska, planowania przestrzennego, zarządzania środowiskiem, czy prawa ochrony środowiska na Wydziale Inżynierii Środowiska i Energetyki.
- ❑ W **Politechnice Śląskiej** przedmiotem związanym z ocenami oddziaływania na środowisko jest m.in. „Oddziaływanie procesów i produktów na środowisko”, który jest oferowany przez Wydział Organizacji i Zarządzania.
- ❑ W **Politechnice Wrocławskiej** przedmiot „Ocena oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na środowisko” jest obowiązkowy na Wydziale Inżynierii Środowiska dla studentów kierunku „Inżynieria Środowiska”, specjalność „Inżynieria ochrony atmosfery”.
- ❑ W **AGH** przedmiot „Ocena oddziaływania na środowisko” jest obligatoryjny na studiach stacjonarnych II stopnia na kierunkach takich jak Ochrona środowiska, Inżynieria środowiska oraz Górnictwo i Geologia (specjalność Gospodarowanie i Zarządzanie Środowiskiem Geologicznym).

- **Jedynie jako inne przykłady można wymienić**

- ❑ W **Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego** zagadnienia związane z oceną oddziaływania na środowisko (OOŚ) są obecne na studiach w kontekście inżynierii, gospodarki przestrzennej czy ochrony środowiska i jest realizowany w ramach różnych przedmiotów, takich jak: strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, ocena oddziaływania na środowisko, czy analizy środowiskowe.
- ❑ W **Uniwersytecie Gdańskim** studenci kierunków związanych z ochroną środowiska, zarządzaniem i biologią mogą realizować przedmioty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ), które jest procedurą wymaganą przez prawo dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
- ❑ W **Uniwersytecie Przyrodniczym** we Wrocławiu przedmiot „Ocena Oddziaływania na Środowisko” (OOŚ) jest częścią studiów na kierunkach związanych z ochroną środowiska, gospodarką przestrzenną, rolnictwem oraz leśnictwem.

PLAN PREZENTACJI

Kształcenie akademickie oraz kursy, szkolenia i wydawnictwa w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

- Wprowadzenie
- Krótki rys historyczny idei ocen oddziaływania na środowisko
- Kształcenie z zakresu OOS w Politechnice Warszawskiej
- Programy OOS w innych uczelniach akademickich
- **Kursy i szkolenia praktyczne**
- Wydawnictwa i publikacje
- Wnioski

Bibliografia

- **Wykładom OOS w ramach regularnych programów kształcenia na wyższych uczelniach od początku towarzyszyły liczne kursy i szkolenia praktyczne.**

- Potrzeby w tym zakresie, zwłaszcza w latach 90. XX w oraz w pierwszej dekadzie XXI wieku, były bardzo duże. Chodziło o przekazanie idei OOS, a zwłaszcza omówienie aktualnych (bo często zmieniających się) przepisów prawnych oraz poszczególnych elementów procedury ocen środowiskowych.
- Uczestnikami tych krótkookresowych (najczęściej kilkudniowych) form kształcenia byli zarówno eksperci - rzeczoznawcy/konsultanci opracowujący raporty OOS jak i specjaliści - pracownicy organów ochrony środowiska, przygotowujący lub podejmujący decyzje administracyjne w sprawach dokumentów i planowanych przedsięwzięć.

- **Kursy i szkolenia praktyczne:**

- Warto przypomnieć, że w latach 90. XX wieku autorzy raportów OOŚ byli zobowiązani uzyskać uprawnienia rzeczoznawcy OOŚ nadawane przez Ministra Ochrony Środowiska. Przez krótki okres (od 1999 do 2000 r.) obowiązywania rozporządzenia Ministra OŚ, prawo nadawania uprawnień rzeczoznawcy zostało przekazane wojewodom.
- Trudno wymienić wszystkie przedsięwzięcia szkoleniowe, ale nie można pominąć w tym zakresie działalności **Stowarzyszenia Konsultantów Ocen Środowiskowych (SKOŚ)**. Organizatorem szkoleń była początkowo dr Małgorzata Roge-Wiśniewska, której „misję” kontynuuje Pani mgr Magdalena Kiejzik-Głowińska, prezeska SKOŚ.

- **Kursy i szkolenia praktyczne - przykłady:**

- *Zasady procedury oceny oddziaływania na środowisko - OOŚ* (Materiał szkoleniowy przygotowany przez USEPA). Warszawa, czerwiec 1993 r.,
- *Wdrażanie dyrektywy IPPC i aspektów dyrektywy EIA”* (2006),
- Projekt „*Wzmocnienie polskiej administracji publicznej we wdrażaniu dyrektywy IPPC i OOŚ – kontynuacja szkoleń*, mający na celu wdrożenie nowej ustawy OOŚ z 2008 roku (realizowany w 2009 roku).
- Organizatorami kursów i szkoleń są firmy szkoleniowe (np. ECDK – Europejskie Centrum Doskonalenia Kadr), organizacje branżowe (Stowarzyszenie Polski Ruch Czystszej Produkcji), a także wyższe uczelnie i instytucje państwowe.

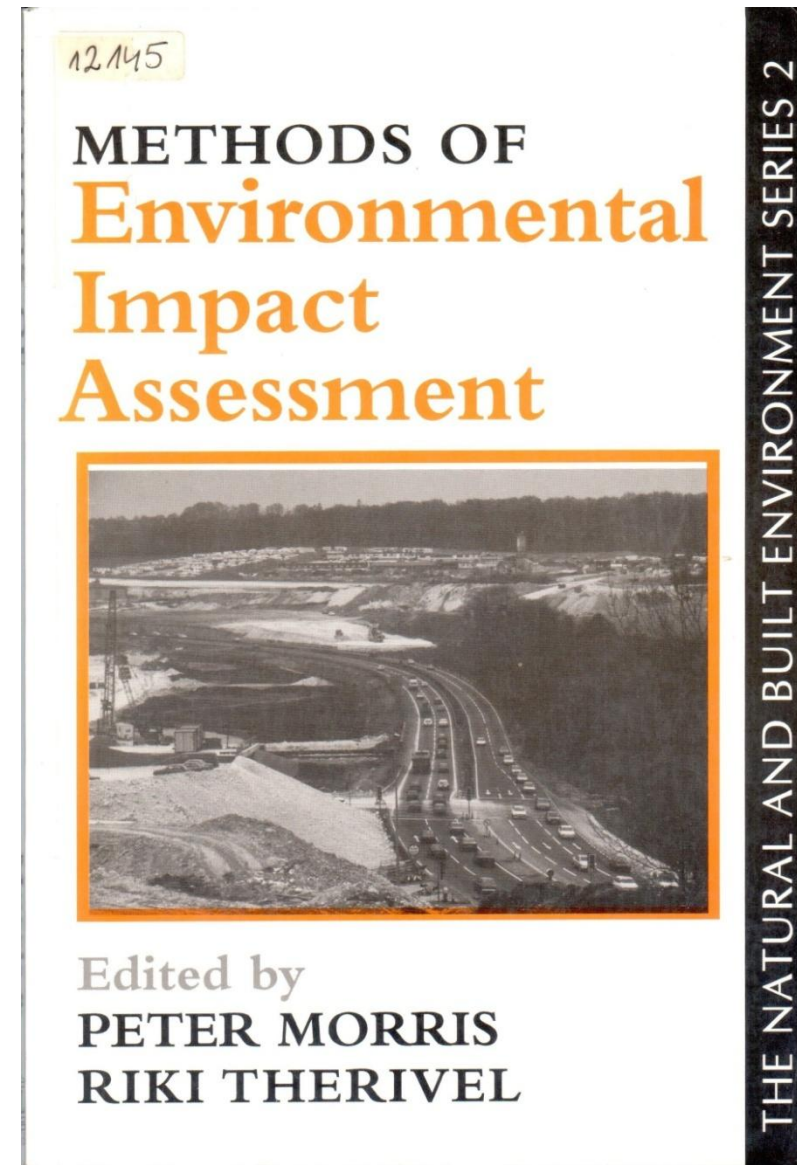
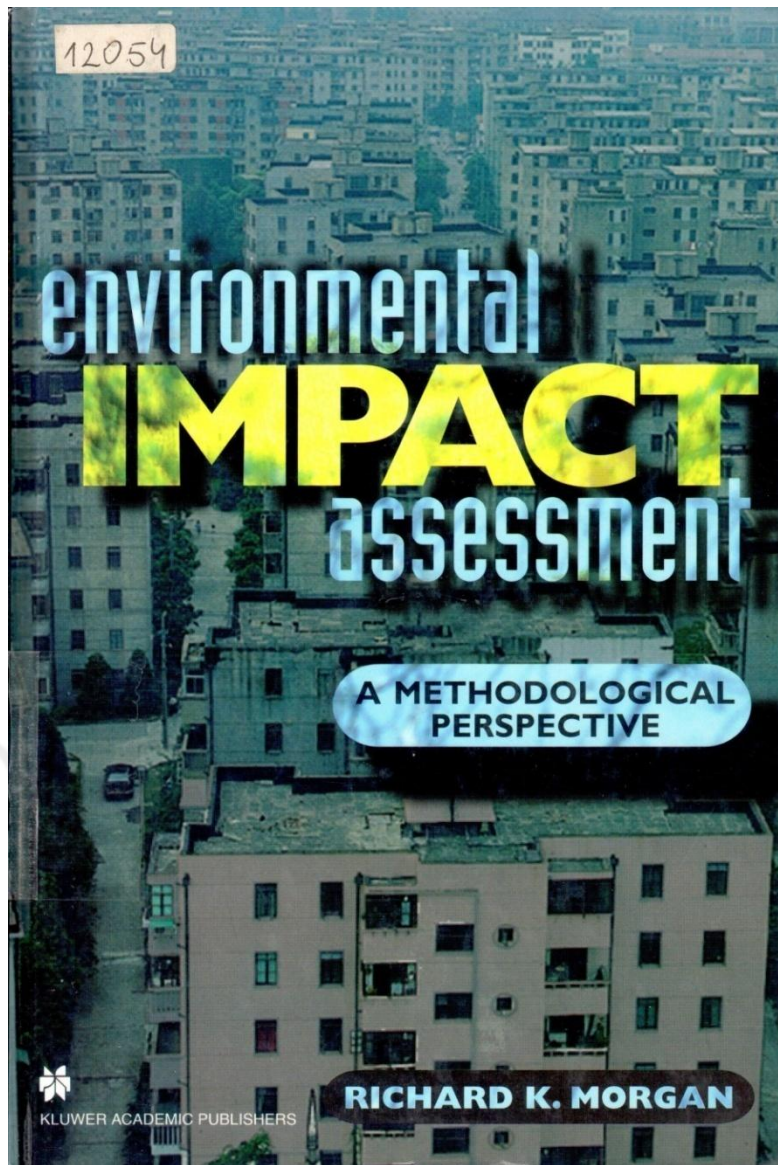
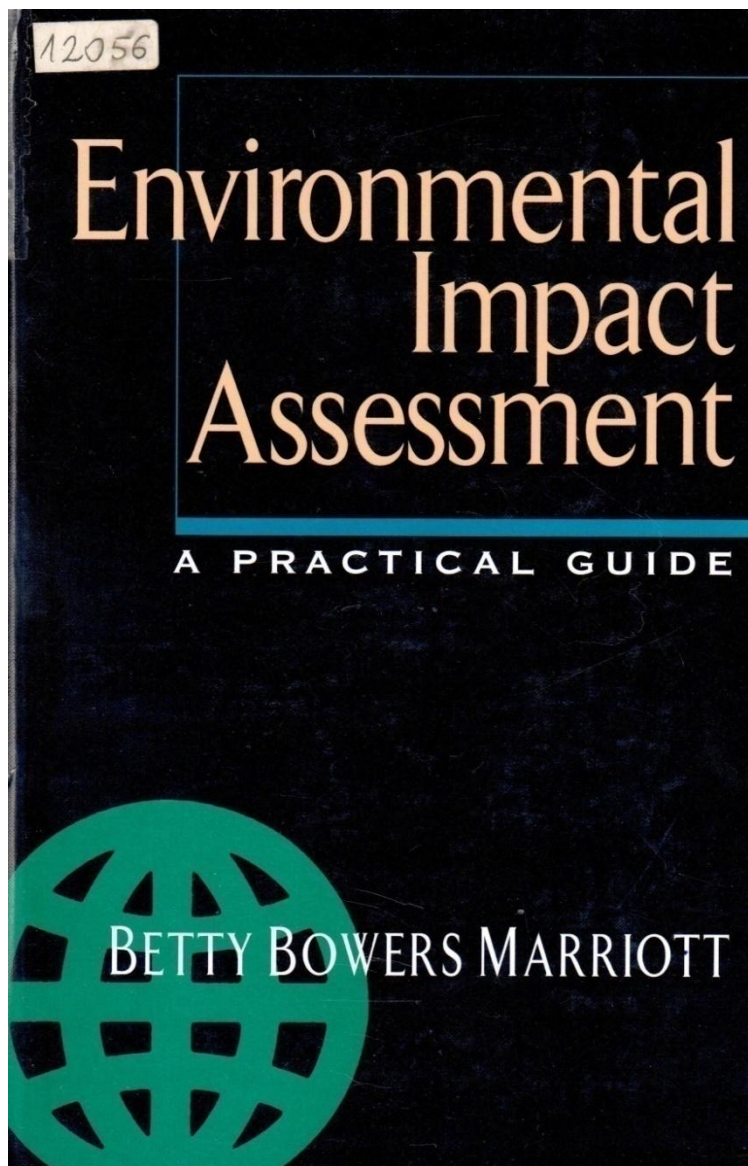
PLAN PREZENTACJI

Kształcenie akademickie oraz kursy, szkolenia i wydawnictwa w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

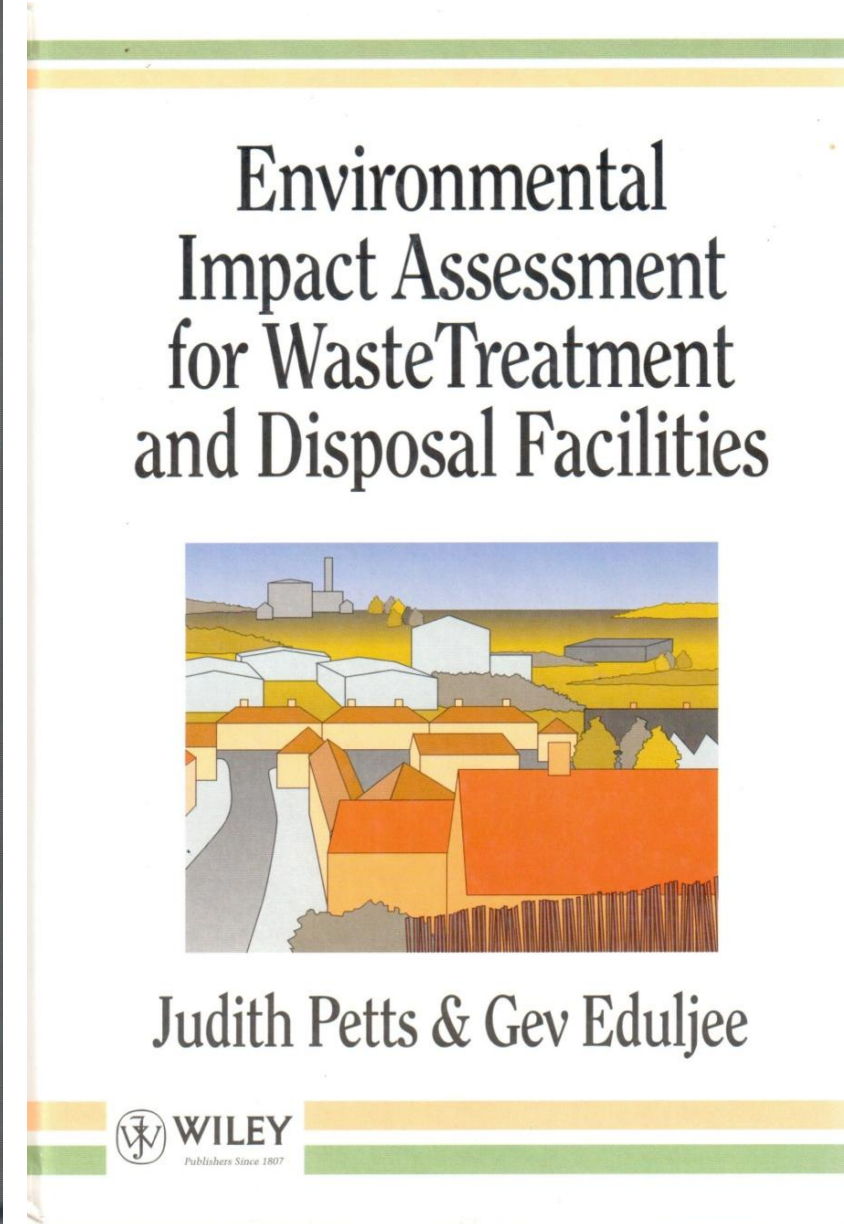
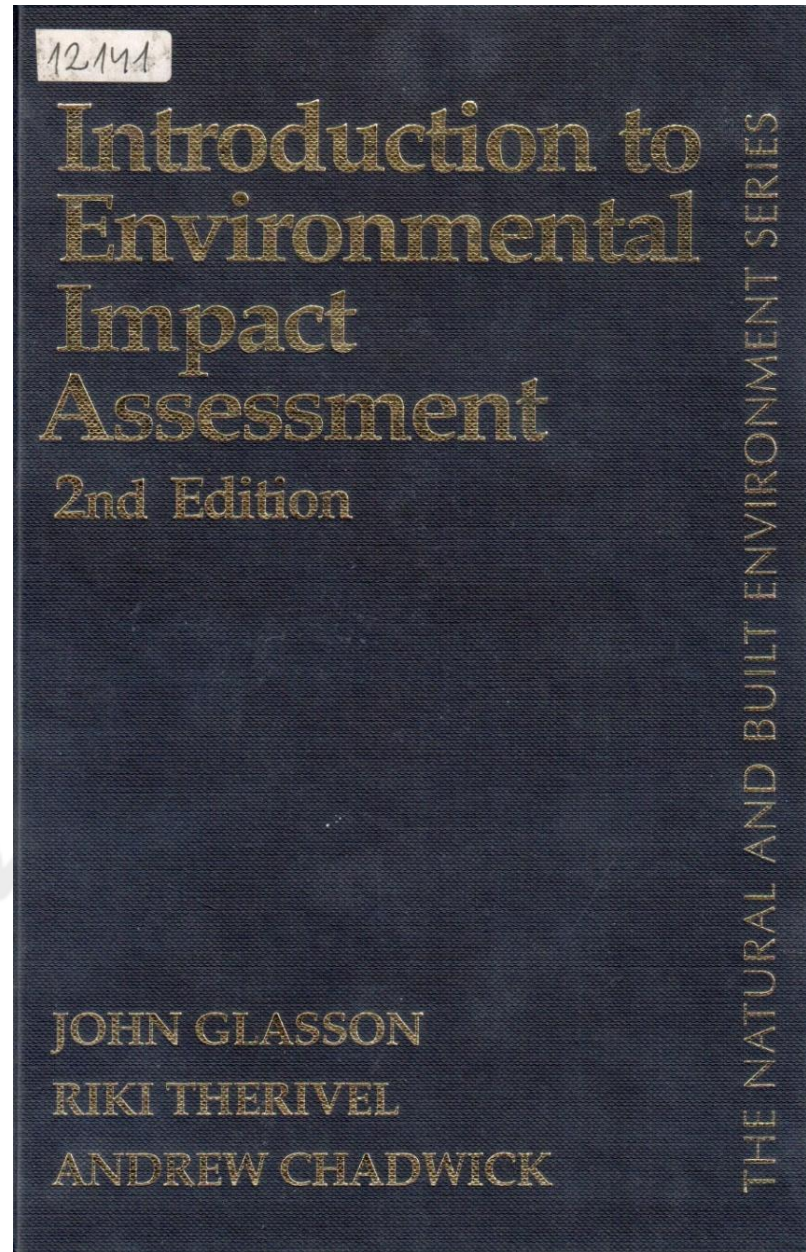
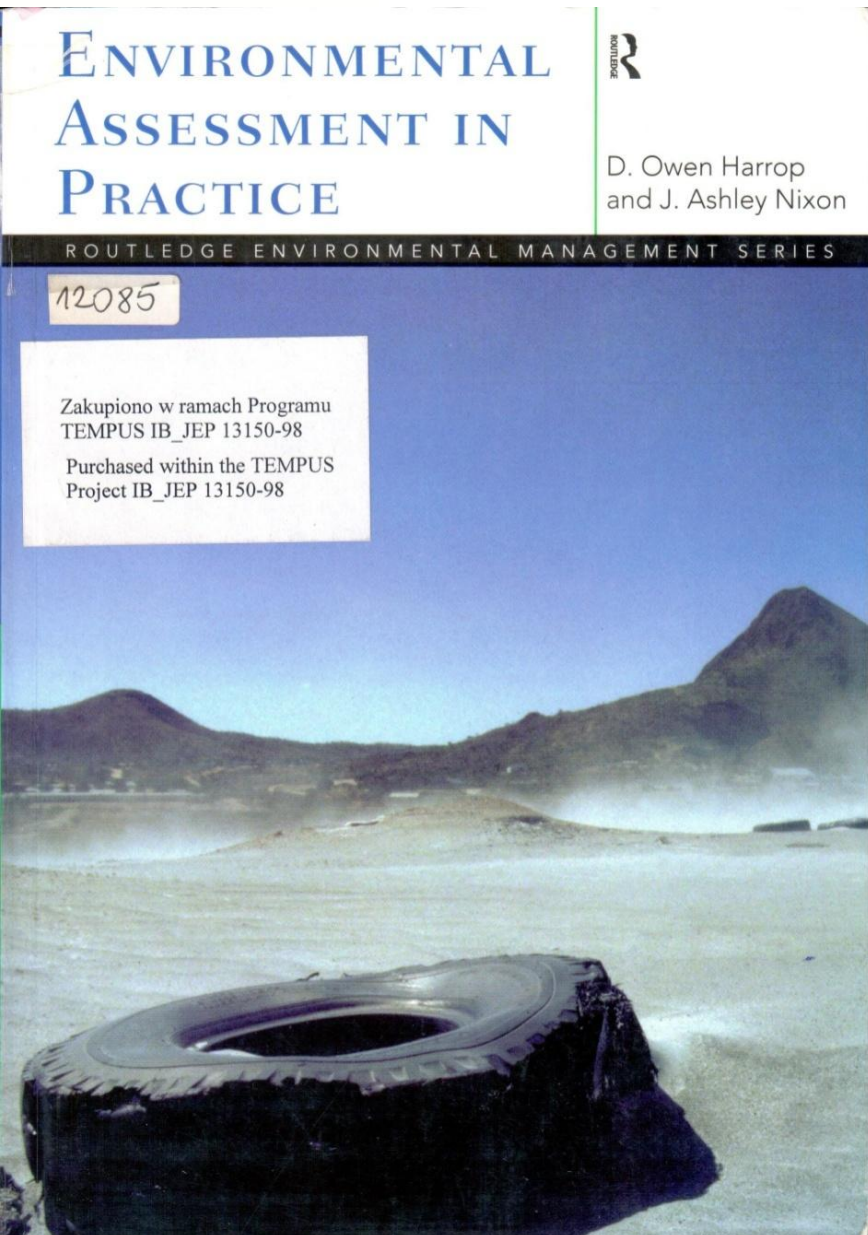
- Wprowadzenie
- Krótki rys historyczny idei ocen oddziaływania na środowisko
- Kształcenie z zakresu OOS w Politechnice Warszawskiej
- Programy OOS w innych uczelniach akademickich
- Kursy i szkolenia praktyczne
- **Wydawnictwa i publikacje**
- Wnioski

Bibliografia

- Na początku lat 90. XX w. głównym źródłem informacji była literatura anglojęzyczna. Oto kilka klasycznych podręczników:

- Oto kolejne klasyczne podręczniki anglojęzyczne:

- **Wydawnictwa i publikacje:**
- **Potrzebom edukacyjnym towarzyszy potrzeba dostarczenia literatury do studiowania oraz materiałów szkoleniowych do samokształcenia.**
- W tym miejscu nie sposób nie wymienić dra inż. Andrzeja Tyszeckiego, Redaktora Biuletynu Komisji ds. OOŚ, Redaktora Naczelnego kwartalnika „**Problemy ocen środowiskowych**”, członka Zespołu Redakcyjnego serii wydawniczej *Biblioteka Problemów Ocen Środowiskowych*, autora i współautora książek...

- W latach 90. XX w. praktyczne znaczenie zyskały publikacje finansowane m.in. ze środków Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz NFOŚiGW.
- W pierwszej kolejności należy wymienić ***Biuletyn Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko*** ukazujący się w latach 1991-1997. Wstrzymanie tej działalności pośrednio spowodowało pojawienie się kwartalnika ***„Problemy Ocen Środowiskowych”*** („POŚ”; 1998-2012) - wydawnictwa Biura Projektowo-Doradczego „EKO-KONSULT”.

BIULETYN KOMISJI DS. OCEN ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

ISSN 1231-062X

Nr 24, grudzień'97

Spis treści

1. Od redaktora
2. Magdalena Kiejzik, Andrzej Tyszecki: Oceny oddziaływania na środowisko a prawno-międzynarodowe zobowiązania Polski w ochronie wód Bałtyku
3. Maria Ebelt: Prognozy wpływu ustaleń planów przestrzennych na środowisko
4. Elżbieta Bukowy: Dążąc do zrównoważonego rozwoju (proekologiczny rozwój i polityka Państwowej Fińskiej Agencji Drogowej)
5. Maria Ebelt, Andrzej Tyszecki: Oddziaływanie elektrowni klasycznych na środowisko na przykładzie Elektrowni „Opole”
6. Robert Pochyluk, Jarosław Szymański: Standardy systemu zarządzania środowiskowego (SZŚ). Ich geneza i krótka charakterystyka
7. Magdalena Kiejzik: „Ocena oddziaływania na środowisko (OOS) - fachowa ekspertyza czy procedura z udziałem społeczeństwa. Sytuacja w Polsce na tle tendencji światowych”; recenzja książki Jerzego Jendrośki
8. Karty Informacyjne - dotyczące wniosków o uzgodnienie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska

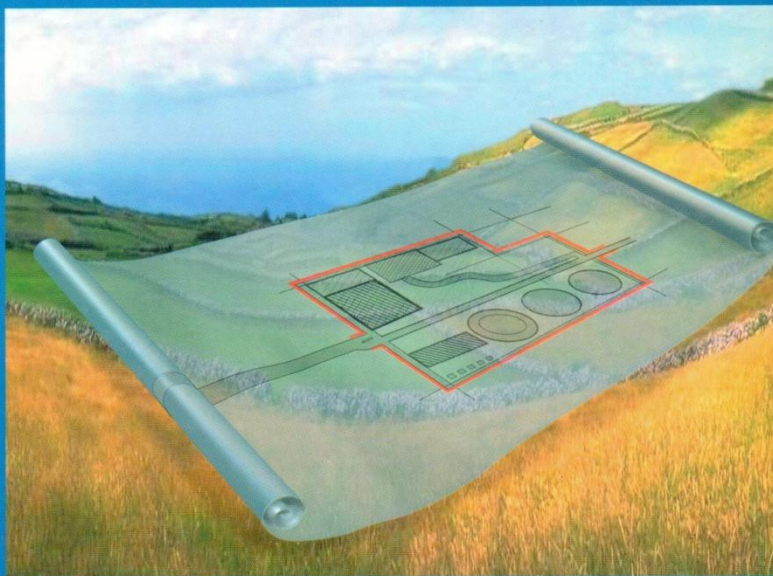
- Kwartalnik „POŚ” był jedynym w Polsce czasopismem poświęconym wyłącznie tematyce ocen środowiskowych planowanych inwestycji oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko.
- Jego wyjątkowa rola wynikała z możliwości reagowania na szybko postępujące zmiany w problematyce ocen środowiskowych, jak i w samej gospodarce, w której pojawiły się większe i mniejsze przedsięwzięcia infrastrukturalne, np. drogi ekspresowe i autostrady, stacje paliwowe, nadajniki telefonii komórkowej, liczne obiekty gospodarki komunalnej, w tym sieci kanalizacyjne, oczyszczalnie ścieków, obiekty gospodarki odpadami, a także inwestycje w rolnictwie (głównie przemysłowe ферmy drobiu i trzody chlewnej) oraz w przemyśle.

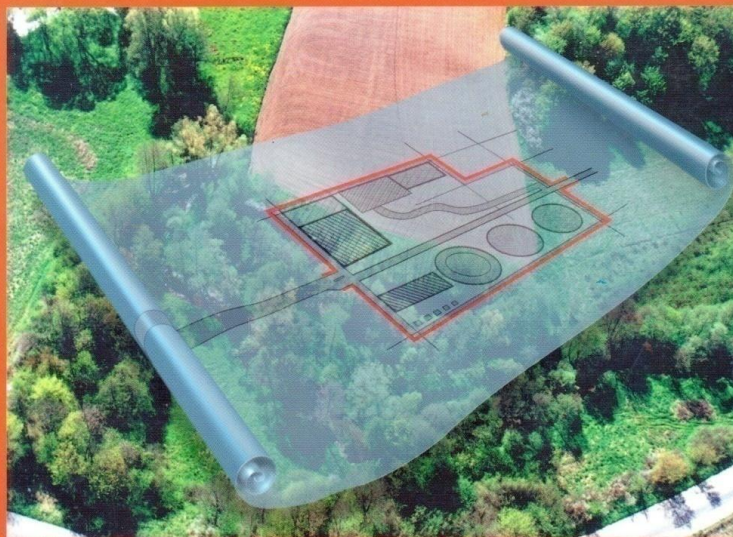
- Odrębną rolę należy przypisać poradnikom.
Lista tytułów obejmuje m.in.:

EWA FLORKIEWICZ
ANDRZEJ TYSZECKI

Postępowanie w sprawie OOŚ przy podejmowaniu decyzji administracyjnych

WITOLD LENART
MARCIN STOCZKIEWICZ
EWA SZCZEŚNIAK

Merytoryczne i społeczne źródła procesów OOŚ Udział społeczeństwa w decyzjach ekologicznych

ROLA KONSULTACJI I NEGOCJACJI SPOŁECZNYCH W PROCEDURZE UZGADNIANIA INWESTYCJI ZMIENIAJĄCYCH ŚRODOWISKO

pod redakcją Witolda Lenarta

• ***Biblioteka Problemów Ocen Środowiskowych - seria
wydawnicza Biura Projektowo-Doradczego „Eko-Konsult”:***

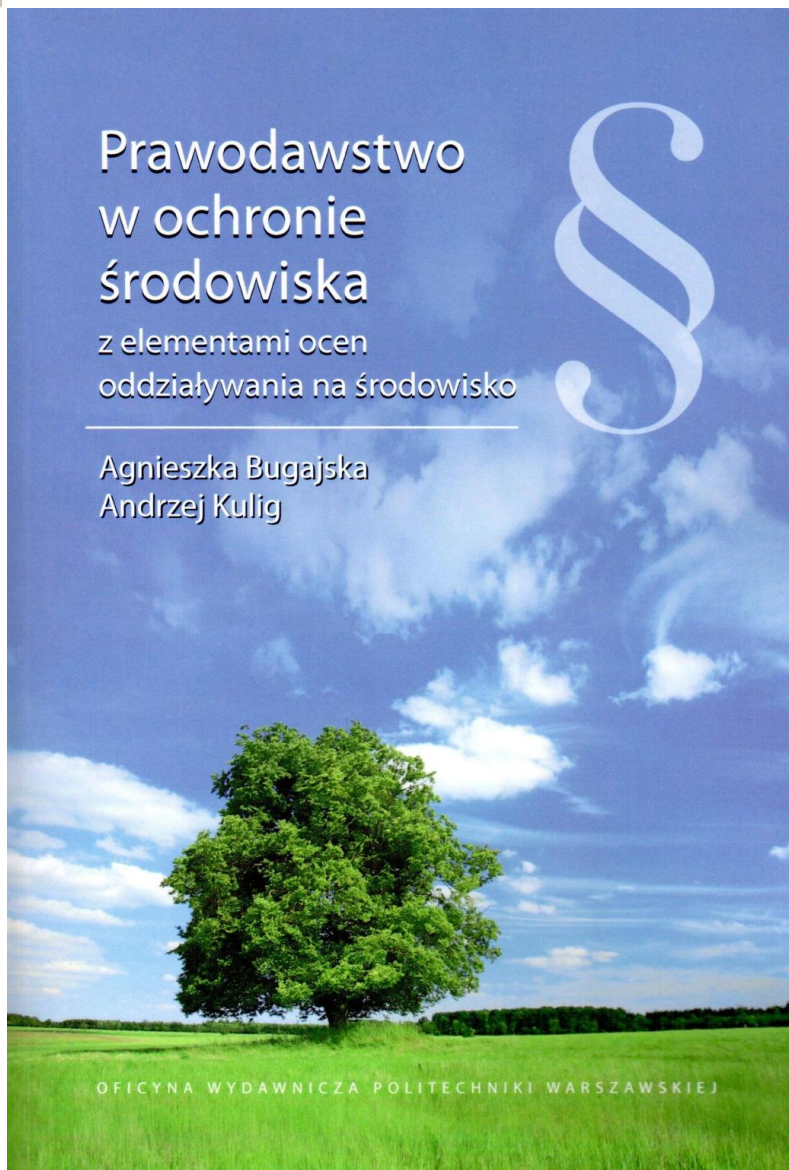
1. Florkiewicz E., Tyszecki A.: *Postępowanie w sprawie OOŚ przy podejmowaniu decyzji administracyjnych*. BP-D „EKO-KONSULT”, Gdańsk 2002 r.
2. Kowalczyk R., Starzewska-Sikorska A.: *Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko w układach sektorowych*. BP-D „EKO-KONSULT”, Gdańsk 2003 r.
3. Kowalczyk R., Szulczewska B.: *Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko do planów zagospodarowania przestrzennego*. BP-D „EKO-KONSULT”, Gdańsk 2002 r.
4. Lenart W.: *Zakres informacji przyrodniczych na potrzeby Ocen Oddziaływania na Środowisko*. BP-D „EKO-KONSULT”, Gdańsk 2002 r.
5. Lenart W., Stoczkiewicz M., Szczśniak E.: *Merytoryczne i społeczne źródła procesów OOŚ - udział społeczeństwa w decyzjach ekologicznych*. BP-D „EKO-KONSULT”, Gdańsk 2002 r.
6. Podgajniak T., Behnke M., Szymański J.: *Wybrane aspekty oddziaływań środowiskowych - pozwolenia zintegrowane, analizy ryzyka, przeglądy ekologiczne i programy dostosowawcze*. BP-D „EKO-KONSULT”, Gdańsk 2003 r.
7. ...

Bugajska A., Kulig A. „Prawodawstwo w ochronie środowiska z elementami ocen oddziaływania na środowisko”. Podręcznik akademicki (stan prawny na dzień 7 stycznia 2015). Oficyna Wydawnicza PW, 227 s., Warszawa, 2015 r. ISBN 9788378143734.

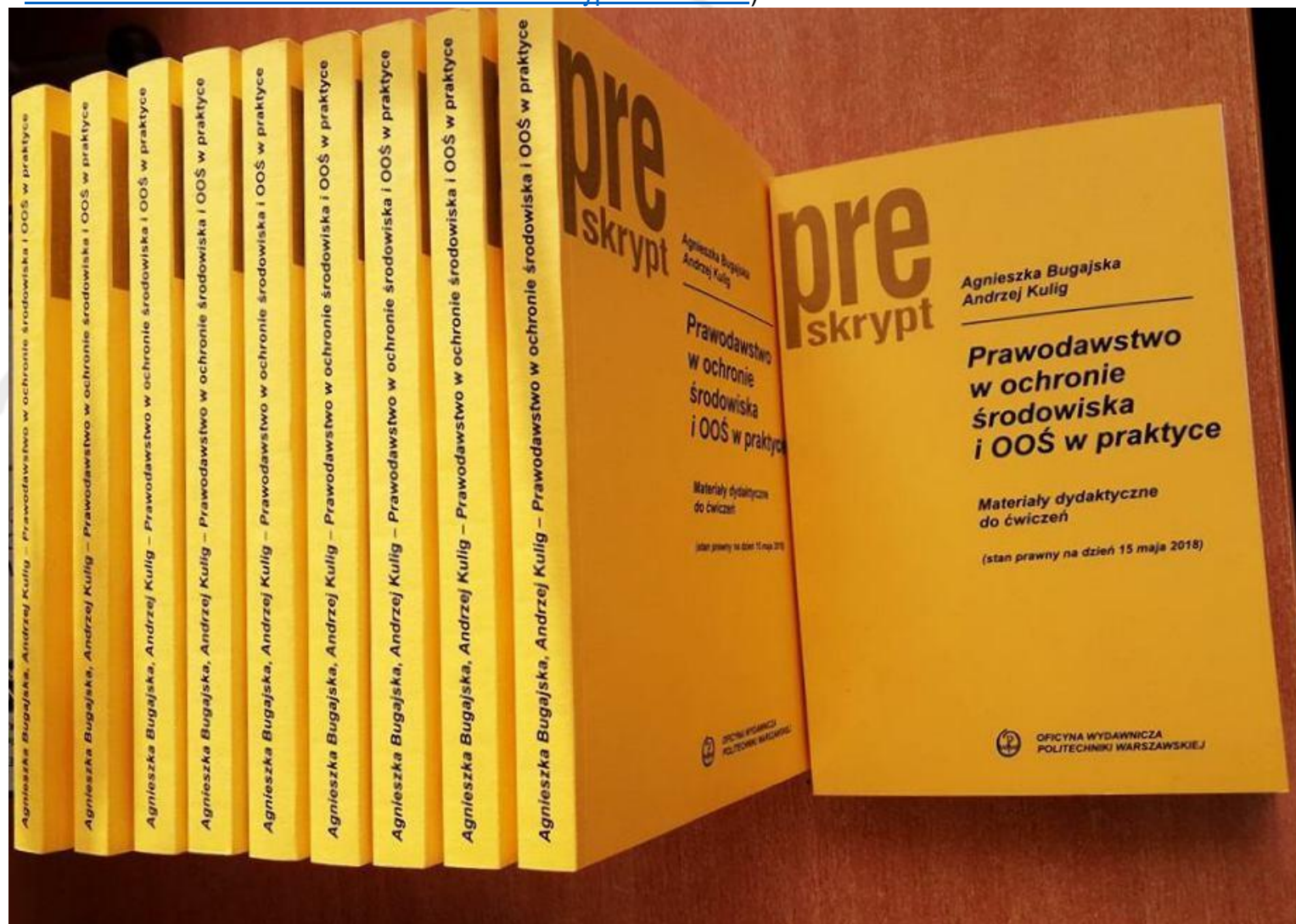
200

lat
Politechniki
Warszawskiej

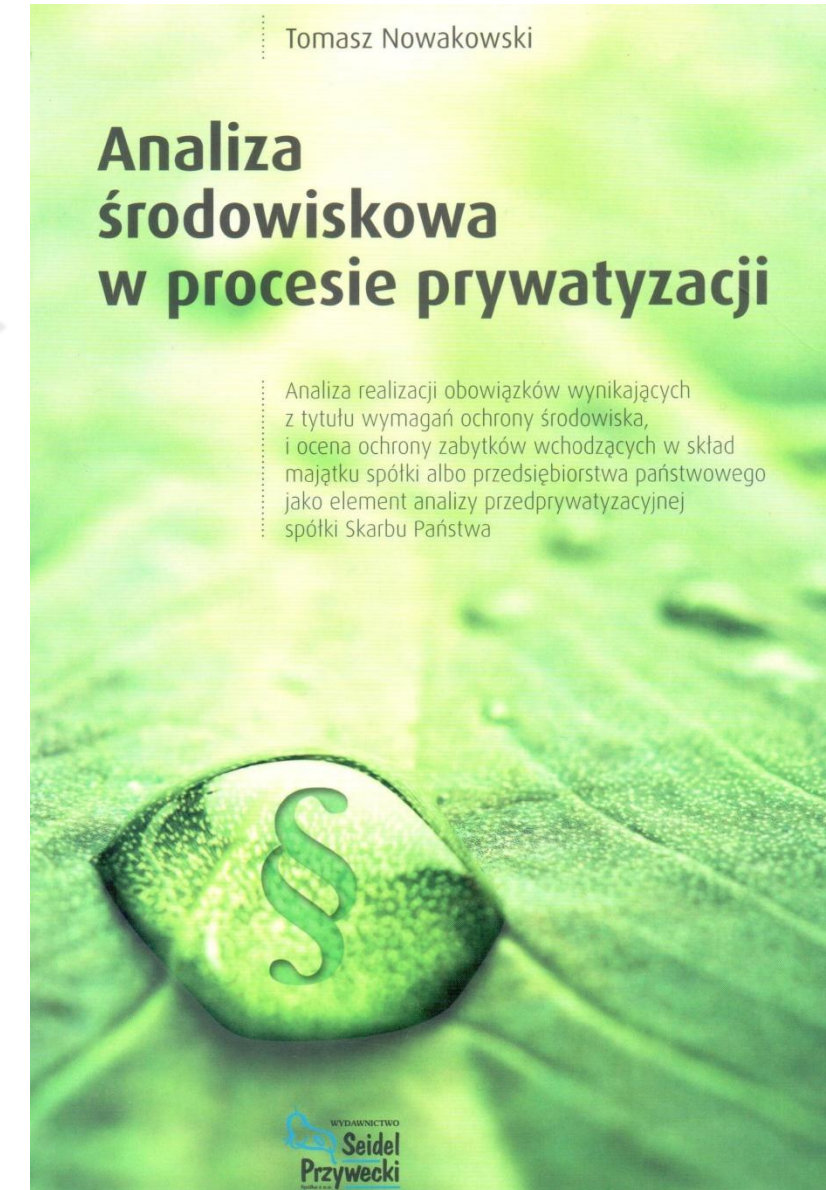
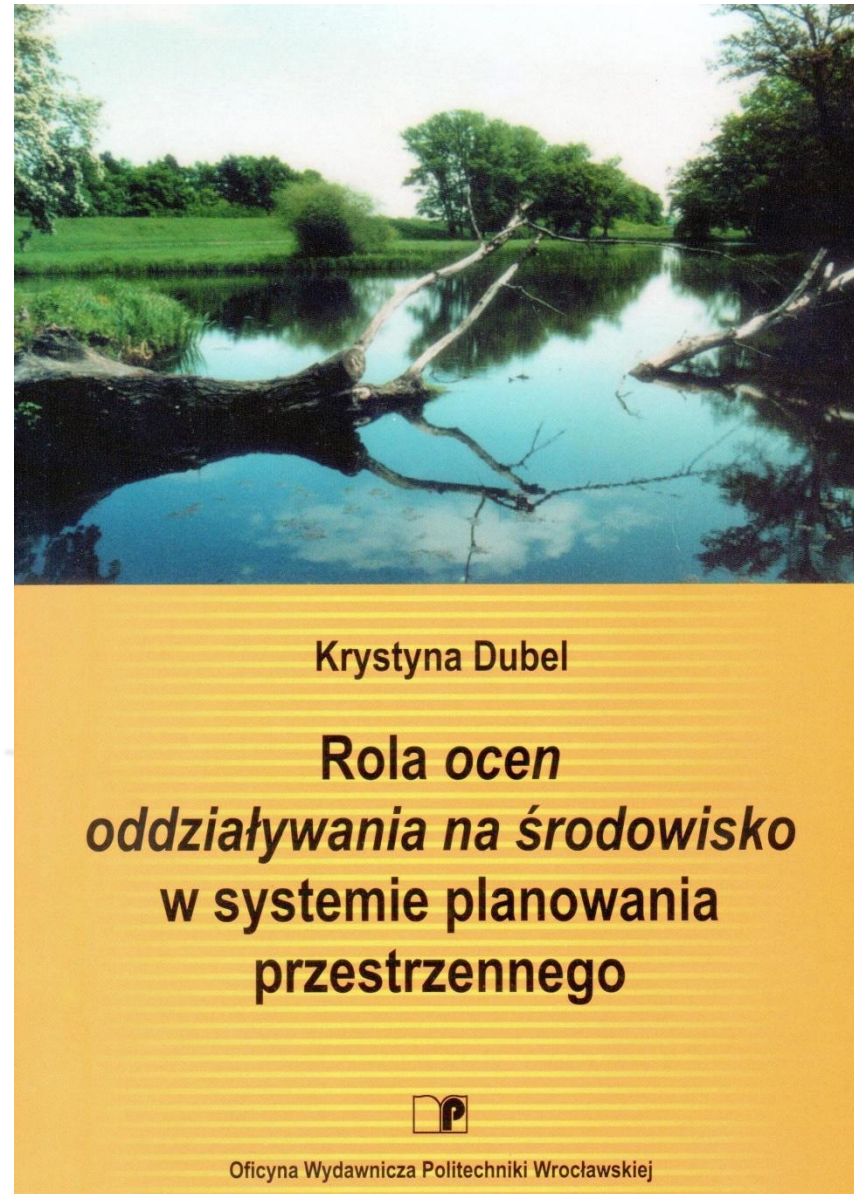
- Jako przykład wydawnictw książkowych można podać:

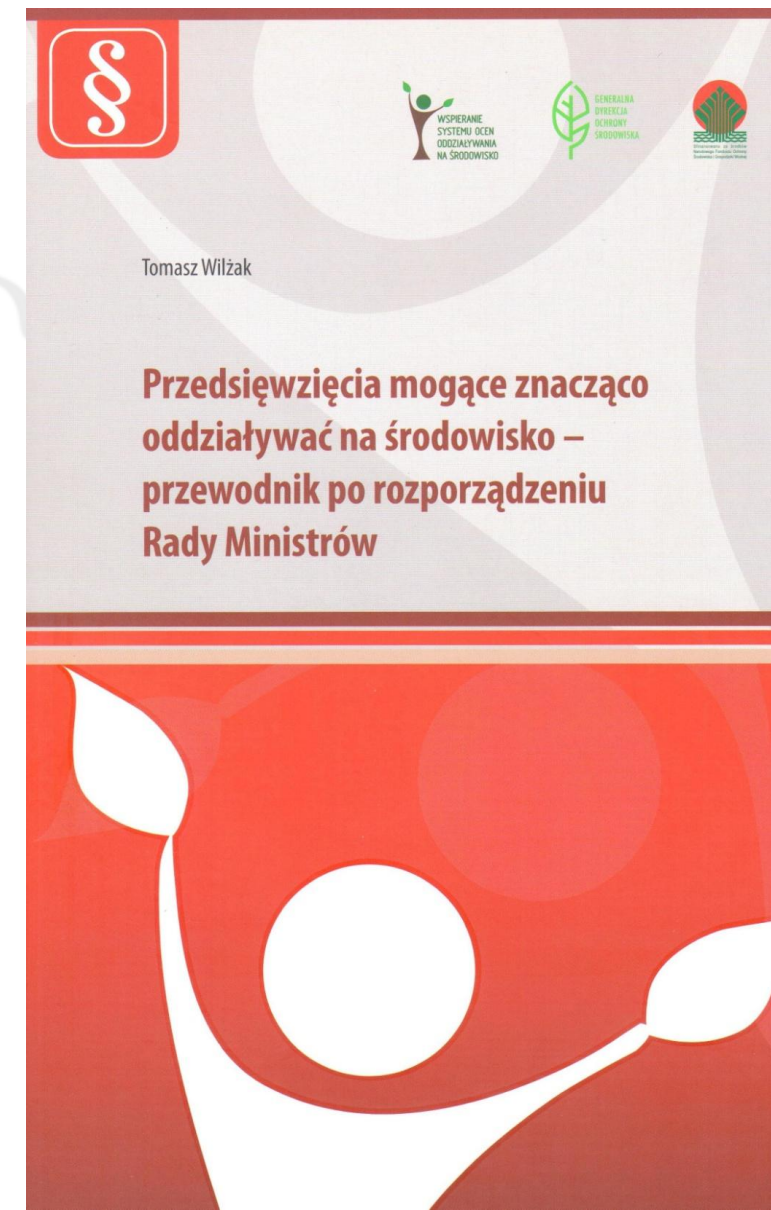
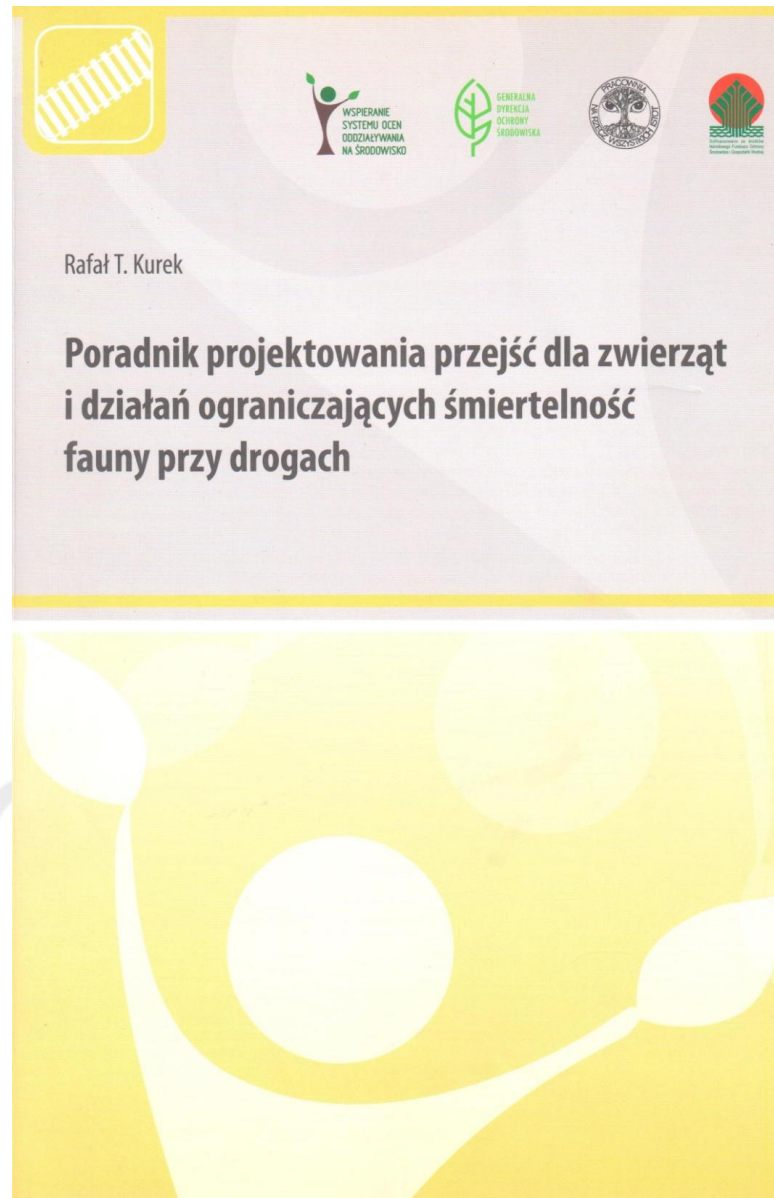
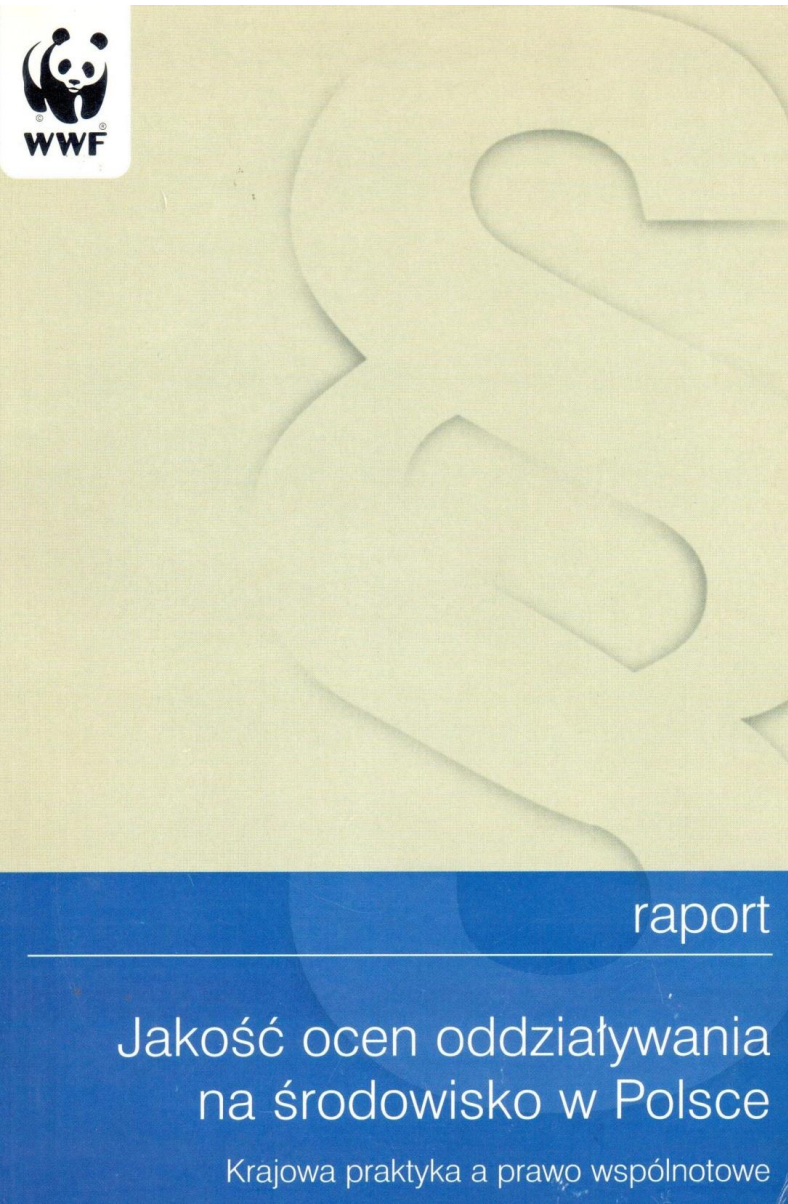
Bugajska A., Kulig A. „Prawodawstwo w ochronie środowiska i OOŚ w praktyce: materiały dydaktyczne do ćwiczeń” (stan prawny na dzień 15 maja 2018). Oficyna Wydawnicza PW, 354 s., Warszawa, 2018 r. ISBN 9788378148494. (wg www.facebook.com/BibliotekaWIBHiS/photos/pb.438021119896223.-2207520000.1546963635.754276538270678/?type=3&theater)

- Oto przykłady kolejnych książek dotyczących OOŚ:

- W 2006 roku ukazał się raport WWF Polska, a w latach 2010-2011 opublikowano poradniki Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska:

- Kursy i szkolenia z zakresu OoŚ wspomagano materiałami szkoleniowymi. Oto kilka przykładów:

Usługi szkoleniowe w zakresie ochrony środowiska dla jednostek administracji publicznej zajmującej się problematyką pozwoleń zintegrowanych i ocen oddziaływania na środowisko na terenie całej Polski.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską

Phare
PHARE PL/2003/005-710.05.01

Wdrażanie dyrektywy IPPC i aspektów dyrektywy EIA

WERSJA II UZUPEŁNIONA

Materiały szkoleniowe

REGIONALNE CENTRUM ENERGETYCZNE
POLSKA

we współpracy z

PROEKO

Projekt Transition Facility 2006/018-180.01.08.09
„Wzmocnienie polskiej administracji publicznej we wdrażaniu dyrektywy IPPC i OoŚ – kontynuacja”

Materiały szkoleniowe

dla tematu

**WDRAŻANIE DYREKTYWY EIA
I POLSKICH PRZEPISÓW
Z ZAKRESU
OCEN ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO**

Warszawa, 2009

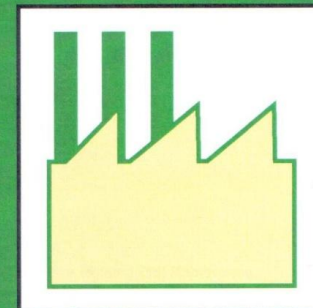
Ocena oddziaływania na środowisko w inwestycji budowlanej

Procedura prawna i sporządzanie
raportów w procesie inwestycyjnym

Autorzy:

mec. Magdalena Bar
dr Jerzy Jendrośka
dr Witold Lenart

stan prawny: styczeń 2009

Wydawnictwo
Verlag Dashofer
Warszawa 2009

- Pisząc o materiałach szkoleniowych i literaturze nie sposób pominąć Internetu, w tym dobrych stron instytucji rządowych (np. organów ochrony środowiska) lub międzynarodowych:
- **GDOŚ** - www.gov.pl/web/gdos/oceny-oddziaływania-na-srodowisko, www.gov.pl/web/gdos/natura-2001, www.gov.pl/web/gdos/system-oos2, www.gov.pl/web/gdos/wytyczne-i-poradniki2;
- **UE** - environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-assessments/environmental-impact-assessment_en, [EIA guidance - Screening](#) (2017), [EIA guidance - Scoping](#) (2017), [EIA guidance - EIA report](#) (2017);
- **WB** - ppp.worldbank.org/library/guidance-preparation-environmental-impact-assessment-report;
- **EBRD** - [Environmental and Social Policy 2024](#);
- **International Finance Corporation** - www.ifc.org/en/insights-reports/general-environmental-health-and-safety-guidelines;
- **BAT reference documents (BREFs)** - bureau-industrial-transformation.jrc.ec.europa.eu/reference.

PLAN PREZENTACJI

Kształcenie akademickie oraz kursy, szkolenia i wydawnictwa w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

- Wprowadzenie
- Krótki rys historyczny idei ocen oddziaływania na środowisko
- Kształcenie z zakresu OOŚ w Politechnice Warszawskiej
- Programy OOŚ w innych uczelniach akademickich
- Kursy i szkolenia praktyczne
- Wydawnictwa i publikacje
- **Wnioski**

Bibliografia

• **Trudno podsumować ogólny przegląd problematyki kształcenia w zakresie OOS na poziomie akademickim oraz z formie kursów i szkoleń.**

- **Wniosek generalny:** 35 lat wdrażania i realizowania procedur OOS w Polsce to proces, który charakteryzował się dużą dynamiką, wynikającą ze zmieniających się uregulowań prawnych i zmian zachodzących w gospodarce, w tym m.in. będących wynikiem prywatyzacji. Czy był to proces udany? W mojej subiektywnej ocenie można go ocenić dobrze (choć mogłoby być lepiej).
- **Teza:** Znaczącą rolę w tym procesie odegrały setki wykładowców oraz edukatorów/instruktorów szkolących autorów raportów i pracowników organów administracyjnych.

- **Wnioski (1)**

- Aktywność autorów książek, poradników, artykułów i materiałów szkoleniowych oraz ich wydawców zagwarantowała efektywność procesu kształcenia i samokształcenia specjalistów z zakresu OOŚ.
- Proces kształcenia kadr OOŚ, na przestrzeni trzech dekad, ulegał zmianom dzięki zwiększającej się dostępności materiałów źródłowych (literatury, dokumentów, raportów...) oraz danych monitoringowych, a także doskonaleniu metod oceny oddziaływania na środowisko.

• Wnioski (2)

- W wyniku edukacji akademickiej oraz ukończenia kursów i szkoleń wykształcono kilka(naście) tysięcy specjalistów/rzeczoznawców z zakresu OOŚ. Ma to pozytywny wpływ na jakość opracowywanych raportów ocen środowiskowych, ale....
- ważną rolę w tym procesie odegrała także Unia Europejska, przedstawiając ramy prawne ocen środowiskowych w formie dyrektyw (dotyczących: OOŚ, SOOŚ, dostępu do informacji, partycypacji społecznej, sieci Natura 2000) oraz wymagania instytucjonalne (GDOŚ i RDOŚ), a także śledząc przestrzeganie procedur, zwłaszcza w przypadku przedsięwzięć dofinansowanych ze środków unijnych (np. ISPA, SAPART, PO „*Infrastruktura i środowisko*”, KPO...).

PLAN PREZENTACJI

Kształcenie akademickie oraz kursy, szkolenia i wydawnictwa w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

- Wprowadzenie
- Krótki rys historyczny idei ocen oddziaływania na środowisko
- Kształcenie z zakresu OOS w Politechnice Warszawskiej
- Programy OOS w innych uczelniach akademickich
- Kursy i szkolenia praktyczne
- Wydawnictwa i publikacje
- Wnioski

Bibliografia

• Przykłady publikacji autorskich nt. ocen środowiskowych z POŚ:

- [1] **Kulig A.** (1998): *Wariantowanie rozwiązań i udział społeczeństwa w ocenie oddziaływania na środowisko oczyszczalni ścieków*. Kwartalnik „POŚ”. nr 4(3), s. 42-47.
- [2] **Kulig A.** (1999): *Oddziaływanie obiektów komunalnych na środowisko i ich oceny*. Kwartalnik „Problemy ocen środowiskowych”. nr 1(4), s. 43-50.
- [3] **Kulig A.**, Ossowska-Cypryk K. (1999): *Problematyka badań mikrobiologicznych w ocenach oddziaływania na środowisko obiektów komunalnych - zagadnienia metodyczne*. Kwartalnik „Problemy ocen środowiskowych”. nr 1(4), s. 51-58.
- [4] **Kulig A.**, Skalmowski A., Żurowski R. (2002): *Procedura oceny efektów rekultywacji biologicznej terenów zdegradowanych*. Kwartalnik „Problemy Ocen Środowiskowych”. nr 2(17), s. 30-36.
- [5] **Kulig A.** (2004): *Aktualne problemy w ocenach środowiskowych obiektów gospodarki komunalnej – funkcjonowanie obszarów ograniczonego użytkowania oraz oceny oddziaływania odorantów*. Kwartalnik „Problemy ocen środowiskowych”. nr 4(27), s. 10-20.
- [6] **Kulig A.** (2007): *Czy ocena oddziaływania zapachowego przedsięwzięć i obiektów może stać się elementem procedury ocen środowiskowych?*. Kwartalnik „POŚ”. nr 2(37), s. 25-29.
- [7] **Kulig A.** (2008): *Rola kwartalnika „Problemy Ocen Środowiskowych” w procesie kształtowania systemu ocen oddziaływania na środowisko w Polsce*. Kwartalnik „POŚ”. nr 1(40), s. 18-20.

BLOK 5 – Wyzwania związane z kształceniem specjalistów z zakresu OOŚ

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

poświęconą kształceniu akademickiemu oraz kursom, szkoleniom i wydawnictwom w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

Kształcenie akademickie oraz kursy, szkolenia i wydawnictwa w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur z zakresu ocen oddziaływania na środowisko

Zapraszam do uzupełnienia informacji przedstawionych w prezentacji.

Dr hab. inż. Andrzej KULIG, prof. PW

Andrzej.Kulig@pw.edu.pl

Wydział Inżynierii Środowiska

Politechnika Warszawska,

ul. Nowowiejska 20, 00-653 Warszawa

• Streszczenie

- W artykule, na tle krótkiego rysu historycznego wdrażania idei ocen oddziaływania na środowisko, przedstawiono programy kształcenia akademickiego oraz kursów krótkookresowych i szkoleń praktycznych w procesie ewolucji przepisów prawnych i procedur OOS. Kształcenie akademickie jest nastawione na przekazywanie obszernej i uporządkowanej wiedzy z zakresu ocen środowiskowych (OOS, *Environmental audits*, oceny porealizacyjne, przeglądy ekologiczne terenu...). Celem licznych kursów i szkoleń jest przekazanie aktualnych i praktycznych informacji, głównie przepisów prawnych. Ważnym elementem kształcenia i samokształcenia jest dostępność źródeł literaturowych i materiałów szkoleniowych oraz poradników. Proces kształcenia kadr OOS, na przestrzeni trzech dekad, ulegał zmianom dzięki zwiększającej się dostępności materiałów źródłowych oraz danych pochodzących z monitoringu środowiska, a także doskonaleniu metod oceny oddziaływania na środowisko, co w efekcie ma pozytywny wpływ na jakość opracowywanych raportów ocen środowiskowych.

SKOŚ

Stowarzyszenie Konsultantów
Ocen Środowiskowych

